

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 5

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Aniqlovchi va uning ifodalanishi

Ikromova Oydinoy Iminjon qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 101-guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu tezisda o'zbek tili sintaksisida gapning ikkinchi darajali bo'lagi – aniqlovchi va uning ifodalanish usullari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida aniqlovchining ma'no turlari (sifatlovchi va qaratqich aniqlovchi), ularning gapdagi o'rnini hamda turli so'z turkumlari va soz birikmalari orqali ifodalanish xususiyatlari yoritilgan. Shuningdek, aniqlovchilarning nutqdagi estetik va mantiqiy vazifalari misollar yordamida ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: sintaksis, gap bo'laklari, aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi, qaratqich aniqlovchi, ifodalanish usullari, morfologik vositalar.

Abstract: This thesis analyzes the modifier (attribute) as a secondary part of the sentence in Uzbek syntax and the methods of its expression. The research explores the semantic types of modifiers (qualitative and possessive), their position in the sentence, and the characteristics of their expression through various parts of speech and word combinations. Additionally, the aesthetic and logical functions of modifiers in speech are demonstrated using specific examples.

Keywords: syntax, parts of the sentence, modifier, attribute, qualitative modifier, possessive modifier, methods of expression, morphological means.

Kirish. O'zbek tili sintaktik qurilishida gap bo'laklarining o'zaro munosabatini o'rganish tilshunoslikning doimiy dolzarb masalalaridan biri bo'lib kelgan. Gapning ikkinchi darajali bo'laklari, xususan, aniqlovchilar nutqning aniqligi, jozibadorligi va mantiqiy tugalligini ta'minlashda muhim xizmat qiladi. Predmetning belgisini, miqdorini yoki qarashlilikini bildiruvchi ushbu bo'lak nafaqat grammatik, balki uslubiy jihatdan ham katta ahamiyatga ega.

Asosiy qism. Aniqlovchi gapda ot va otlashgan so'zlar bilan ifodalangan bo'laklarga bog'lanib keladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'zbek tilida aniqlovchilar aniqlanmish bilan bog'lanish usuli va ifodalaydigan ma'nosiga ko'ra ikki guruhga bo'linadi:

Sifatlovchi aniqlovchi: Predmetning rang-tusi, shakli, hajmi, sifati, miqdori va tartibini bildiradi. U aniqlanmishga bitishuv yo'li bilan bog'lanadi. Sifatlovchi aniqlovchilar asosan sifat (moviy osmon), son (beshinchi qator), olmosh (shu bog') va sifatdoshlar (kutilgan xabar) orqali ifodalanadi. Ba'zan otlar ham belgi ma'nosini anglatib, sifatlovchi vazifasida kelishi mumkin (oltin kuz, charm poyabzal).

Qaratqich aniqlovchi: Predmetning biror shaxs yoki narsaga tegishlilikini bildiradi. U asosan qaratqich kelishigi (-ning) orqali shakllanadi va boshqaruv yo'li bilan bog'lanadi. Qaratqich aniqlovchilar asosan otlar (daryoning shovullashi) va kishilik olmoshlari (bizning muvaffaqiyatimiz) bilan ifodalanadi. Shuningdek, otlashgan sifat, son va sifatdoshlar ham bu vazifani bajarishi kuzatiladi.

Nutq jarayonida aniqlovchilarning uyushib kelishi tasvirning detallashishiga xizmat qiladi. Masalan, "Baland, serfayz va yorug' koshona" birikmasida bir necha

sifatlovchi aniqlovchining birgalikda qo'llanilishi obyektning to'liq manzarasini chizib beradi.

Xulosa. Xulosa o'rnida aytish mumkinki, aniqlovchi o'zbek tili sintaksisida eng keng imkoniyatga ega bo'lgan bo'laklardan biridir. Uning turli so'z turkumlari orqali ifodalanishi tilimizning boy morfologik imkoniyatlarini namoyish etadi. Aniqlovchilarning to'g'ri qo'llanilishi nutqning mantiqiy izchilligini ta'minlash bilan birga, badiiy tasvirning emotsional-ekspressiv bo'yog'ini ham kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sayfullayeva R. va boshqalar. Hozirgi o'zbek adabiy tili. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2009.
2. Mahmudov N., Nurmonov A. O'zbek tili nazariy grammatikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 1995.
3. Abdurahmonov G'. O'zbek tili grammatikasi. – Toshkent, 1996.
4. G'ulomov A., Asqarova M. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Sintaksis. – Toshkent: O'qituvchi, 1987. (Ushbu darslik gap bo'laklari tahlilida eng asosiy manbalardan biri sanaladi).
5. Nizomiddinova S. O'zbek tili sintaksisidan amaliy mashg'ulotlar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2011. (Aniqlovchilarning ifodalanishi bo'yicha amaliy misollar uchun juda foydali).
6. O'zbek tili grammatikasi. II tom. Sintaksis. – Toshkent: Fan, 1976. (Akademik nashr bo'lib, aniqlovchining nazariy asoslarini chuqur yoritib beradi).

